

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Østre Landsret, 7. afdeling
Bredgade 59
1260 København

J.nr. 600096

PROCESSKRIFT 8
(24. maj 2013)

i sagerne

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(11)

(12)

(13)

(14)

(15)

(16)

(17)

(18)

(19)

(20)

(21)

(22)

(23)

alle c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København k
(v/advokat Christian Harlang)

mod

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K
(v/ Kammeradvokaten v/ adv. Peter Biering)

Sagsøgernes hidtidige processtof fastholdes. I øvrigt bemærkes følgende:

SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING:

Som det fremgår af det af sagsøgte d.d. fremlagte (upaginerede) bilag AH, eksempelvis selve redegørelsens s. 23, 2. prik, erkender sagsøgte nu – efter i snart 1½ år benægtende at have besvaret sagsøgernes gentagne forespørgsler herom (siden 15. februar 2012) – at sagsøgte har foretaget videooptagelser under operation Green Desert d. 25. november 2004.

Siden fremlæggelsen af sagens bilag 39 – den ene af de af sagsøgte optagne film fra operationen – har det da også været dokumenteret og derved fuldt tilstrækkeligt bevist, at sagsøgte havde foretaget sådanne optagelser.

Sagsøgerne bemærker, at den nu fremlagte redegørelse ikke er udarbejdet af nogen uafhængig myndighed eller person, men af én af de øverste ansvarlige hos sagsøgte selv, general Peter Bartram.

Således kan redegørelsen ikke på nogen måde selvstændigt tillægges den bevismæssige kvalitet, som der ved domstolene må og skal stilles krav om i en retsstat. Sagsøgte **opfordres (18)** til udførligt at tage stilling til, om fremlæggelsen som bilag AH indebærer, at sagsøgte måtte have det standpunkt, at bilag AH under nærværende domstolssag skulle kunne tjene som nogen form – overhovedet – for bevis.

Under hensyn til sagsøgtes besvarelse af ovenstående opfordring forbeholder sagsøgerne sig i det hele enhver indsigelse mod den processuelle status for det fremlagte bilag AH, herunder at anmode landsretten om at træffe bestemmelse om, at bilaget må udgå som nogen form for bevismæssig dokumentation og således rettelig må anses for omfattet af retsplejelovens § 341 om overflødig processtof, bortset fra de i bilaget afgivne meddelelser, som sagsøgerne hermed tilegner sig som meddelte proceserklæringer, nemlig om følgende:

Den såkaldte "redegørelses" s. 4, 1. afsnit:

"...Den offentliggjorte videooptagelse har sandsynliggjort, at danske soldater optog video under operationen."

S. 4, sidste afsnit:

"...personel fra enheden havde formodentlig gennemgået uddannelse til at kunne indgå i et Combat Camera Team. Der var udarbejdet bestemmelser ved DANCON/Irak, som anviste mulighed for at indsætte Combat Camera Teams under operationer. Enheden rådede desuden over en række kameraer og videokameraer, som blev anvendt til forskellige former for dokumentation."

S. 5, 5. afsnit:

"I 2004 var bestemmelsesgrundlaget for anvendelse af foto- og videooptagelser, herunder indsættelse af Combat Camera Teams, udarbejdet af hærens udsendte styrkebidrag. ..."

S. 6, sidste afsnit:

"Forsvaret har tidligere oplyst, at danske enheder ikke optog video under operationen. Advokat Christian Harlang offentliggjorde den 18. oktober 2012 en video, som imidlertid viser, at der blev optaget video."

S. 8, 1. afsnit:

"...Informationer, der var lagret på fællesdrev, er gennemgået, hvorimod individuelle sagsbehandlere drev ikke er blevet gennemgået."

S. 10. 1. afsnit:

"En sagsbehandler fra Forsvarskommandoens operationsstab rettede den 12. december 2011 henvendelse til chefen for DANCON/Irak, hold 4, som oplyste: 'Danske enheder foretog ikke videooptagelser (under operation Green Desert, red.)'"

S. 15, 1., 2., 3. og 5. afsnit:

"Af Hærens Operative Kommandos svar til Forsvarskommandoen den 19. oktober 2012 fremgik følgende nye oplysninger vedrørende videooptagelse i forbindelse med operation Green Desert. Opstillet i resuméform:

Der var organisatorisk tildelt kameraudstyr ved bataljonens efterretningssektion og underafdelinger. Kameraudstyret ved efterretningssektionen blev besluttet tildelt bataljonen den 14. oktober 2004 på baggrund af en anbefaling, som var fremsat af hold... Formålet var at kunne indhente efterretninger.

...

En person fra sektionen har oplyst, at han udpakkede et videokamera. En anden har oplyst, at han optog video under operationen for at teste kameraet. ...

...

I Post Operations Report (opsamlende rapport på baggrund af operationen, red.) fra den 29. november 2004 nævnes, at der er erkendt et behov for: 'The focus must be on the ING [Iraqi National Guard – opløst i DEC 2004] units during initial search and arrest. Handling of detainees must be monitored closely.' Forholdet er efterfølgende registreret som en 'lesson learned'. Hærens Operative Kommando anførte i dette umiddelbare svar, at formuleringen indikerede, at Danske soldater havde været vidne til hårdhændet behandling af irakiske tilbageholdte."

Det anførte under afsnittet "8. Delopgave 2...", underafsnittet "Henvendelser til Forsvarskommandoens Hotline".

Afsnittet s. 18, med titlen "Combat Camera uddannelse for DANCON/Irak, hold 4".

S. 19, 4. prik:

"Af en intern mail i Hærens Operative Kommando fra 8. november 2004 fremgår, at DANCON/Irak på dette tidspunkt rådede over en 'Combat Camera Team-materielpakning' (udstyr til et Combat Camera Team, red.)."

S. 19, 7. prik:

"Der er fundet dokumentation for, at der eksisterede videokameraudstyr ved DANCON/Irak, hold 4's efterretningssektion, kontakt- og velfærdsofficeren samt ved presse- og informationsofficeren."

S. 19, 8. prik:

"DANCON/Irak rådede ikke over fast etablerede Combat Camera Teams. Enheden var i stand til at etablere Combat Camera Teams i forbindelse med operation Green Desert (og efterfølgende) på ad hoc-basis."

S. 20, fra afsnittet "Involverede personers erindring...":

"Hærens Operative Kommando indhentede den 19. oktober 2012 udtalelser fra en række nøglepersoner fra DANCON/Irak, hold 4. Disse har oplyst følgende:

En officer i efterretningssektionen: Husker at han modtog et videokamera og pakkede det ud samt, at han var positivt overrasket over, at det kunne optage i mørke.

Næstkommanderende i efterretningssektionen: Kunne huske, at han 'optog video under operationen med det nye kamera for at teste det, men kunne ikke huske, om han havde optaget episoden på de anvendte optagelser'...

S. 23, afsnittet "10. Sammenfatning", 1. og 2. prik:

"DANCON/Irak rådede over Combat Camera-udstyr og havde personel, der var uddannet i at bruge dette udstyr.

Der deltog soldater med videokameraer under operationen. ..."

I øvrigt fremgår det af redegørelsen, at det materiale, som den bygger på, er indhentet uden nogen efterforskningsmæssig efterprøvelse af, om det af forsvarschefen modtagne materiale var det fulde materiale.

Tillige fremgår af redegørelsens s. 8, 1. afsnit, at "Informationer, der var lagret på fællesdrev, er gennemgået, hvorimod individuelle sagsbehandlerdrev ikke er blevet gennemgået." Det fremgår altså af redegørelsen, at der findes en mængde yderligere – muligt helt centralt – materiale, som sagsøgte erkender er i dennes besiddelse, og som alligevel er udeladt af redegørelsen.

Sagsøgte anførsler i følgende understregede passager, jf. redegørelsens pkt. 10, er således ikke tilstrækkeligt funderede i sagens faktiske omstændigheder, og disse omstændigheder har sagsøgte til stadighed undladt at undersøge behørigt, også i forbindelse med sagsøgte redegørelse dateret d. 14. maj 2013:

"Det er konstateret, at flere af forsvarets svar vedrørende videooptagelse under operation Green Desert ikke var baseret på et tilstrækkeligt grundlag. Det må imidlertid antages at have været opfattelsen hos de personer, der var involveret i besvarelsen.

...

Der deltog soldater med videokameraer under operationen. Der er dog ikke fundet dokumentation for, at chefen for DANCON/Irak havde beordret indsættelsen eller havde kendskab til det.

...

Den eneste foreliggende information, om at der skulle være udgivet en befaling for indsættelse af Combat Camera Teams, er en offentlig udtalelse fra den tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard.

...

Der er ikke fundet videooptagelser fra operation Green Desert blandt de materialer, som forsvaret har identificeret.

Der er ikke fundet dokumentation for, at videooptagelser fra operationen er præsenteret for eller anvendt af DANCON/Iraks ledelse. Der er heller ikke dokumentation for, at videooptagelser blev placeret i enhedens arkiv eller blev hjemsendt til myndigheder i Danmark.

Det er uafklaret, hvorledes videooptagelser fra operationen er håndteret, efter optagelsen fandt sted. ...

Arbejdsgruppen finder, at sammenhængen mellem modtagne spørgsmål, afgivne svar og grundlaget herfor er belyst i mulig grad. Herunder anses mulighederne for at udføre operative videooptagelser ved DANCON/Irak, hold 4 for at være klarlagt i tilstrækkelig grad. ..."
(understreget her)

Sagsøgte har som nævnt i processkrift 7 af 1. februar 2013 pligt til at fremlægge sine billed- og lydoptagelser i nærværende sager, også efter

almindelige forvaltningsretlige regler om aktindsigt, det offentligtretlige legalitetsprincip, m.v.

Sagsøgte har valgt indtil nu at ignorere sagsøgernes mange opfordringer til at fremlægge de resterende filmoptagelser, afhøringsrapporter, m.v., selv om det er af betydning for sagens afgørelse at dokumentere sagsøgtes overgreb på sagsøgerne, også i relation til den af sagsøgte fremførte forældelsesindsigelse, herunder om det kan henregnes til sagsøgernes forhold, at retssag ikke er anlagt tidligere end sket, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1.

Sidstnævnte bemærkning angående forældelsesloven afgives ikke mindst, fordi den for sagsøgerne invaliderende PTSD-lidelse m.v. er påført dem som følge af handlinger, som sagsøgte er ansvarlig for. Under afhøringen af sagsøgerne vil det nærmere blive belyst, at der blandt sagsøgerne i vidt omfang – af helt naturlige grunde – efter deres tilbagevenden til Az Zubayr efter opholdet i torturfængslet Al-Shu’oon har været meget betydelig frygt for overhovedet at bevæge sig udenfor det bopælsområde i Az Zubayr, hvor sagsøgerne som udgangspunkt hørte hjemme, i forhold til evt. at opsøge myndigheder og/eller myndighedsrepræsentanter i Basra og/eller andre større byer for derved – om overhovedet muligt – forsøgsvist at opnå nogen form for rådgivning om deres muligheder for at forholde sig ansvarsmæssigt vedr. de begivenheder, der var overgået dem under dansk ansvar.

Om disse forhold, som selvsagt har central betydning for navnlig sagens forældelsesretlige spørgsmål, ønsker sagsøgernes advokat at kunne foretage afhøring under den hovedforhandlingsmæssige behandling af sagen af de enkelte sagsøgere separat, og i forbindelse med forelæggelsen og bevisførelsen vedr. den juridiske betydning, også i forhold til forældelse, af den retsmedicinske dokumentation i sagen.

Dersom disse muligheder afskæres af landsretten (evt. efter begæring af Kammeradvokaten for det sagsøgte forsvarsministerium), vil der foreligge en eklatant overtrædelse af EMRK art. 6 om adgang til retfærdig rettergang.

På baggrund af det af sagsøgte fremlagte bilag AH, hvori sagsøgte nu selv erkender at have foretaget filmoptagelser under operation Green Desert d. 25. november 2004, skal sagsøgerne hermed anmode Østre Landsret om at genoptage sin beslutning af 7. februar 2013 om at udsætte rettens stillingtagen til sagsøgernes editionsbegæring vedr. fremlæggelse af de resterende filmoptagelser, som det kan konstateres af sagens bilag 39 (den ene film fra operation "Green Desert") har været optaget under operation "Green Desert", jf. retsplejelovens §§ 298 og 339, stk. 3.

Sagsøgerne skal endvidere gentage, at Østre Landsret har pligt til at pålægge sagsøgte dette efter landsrettens positive handlepligt i henhold det processuelle led af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, som anført allerede i processkrift 3 af 22. juni 2012, pkt. A.

Den af sagsøgte som bilag AH nu fremlagte, ikke-uafhængige og ufuldstændige egen-redegørelse godtgør ikke, at de resterende filmoptagelser ikke fortsat er i sagsøgtes besiddelse.

Østre Landsret har endnu ikke forholdt sig til følgende begæring i sagsøgernes processkrift 7 af 1. februar 2013:

"Sagsøgte har også indtil videre ladet sagsøgernes opfordring nr. 13 og 14, fremsat i processkrift 4 af 31. august 2012, stå ubesvarede hen.

Sagsøgerne må nu på denne baggrund anmode Østre Landsret om at pålægge sagsøgte at forholde sig til opfordringerne, jf. retsplejelovens § 339."

Landsrettens stillingtagen hertil imødeses.

Under hensyn til sagsøgte stillingtagen til sagsøgernes opfordring (18), landsrettens stillingtagen til sagsøgers begæring i nærværende processkrift, m.v., forbeholder sagsøgerne sig i det hele deres stillingtagen til det af sagsøgte fremlagte bilag AH.

Yderligere processtof forbeholdes.

København, d. 24. maj 2013

Christian Harlang
 ADV.